

SUOMEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOIMIKUNTA 2/2013

Aika: Tiistaina 3.12.2013 klo 10:00 - 12:00

Paikka: Pikkuparlamentti, Auditorio, Eduskunta, Helsinki

Teema: ”Kansallinen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus”

Läsnä olleet toimikunnan jäsenet, liite 1

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja, valtiovarainministeri Jutta Urpilainen

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Kokouksen asialistan hyväksyminen

Asialistan järjestystä vaihdettiin aikataulullisista syistä siten, että yhteiskuntasitoumukseen tulleet kommentit (kohta viisi) käsitellään ennen kohtaa neljä.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus, kommenttien käsittely, indikaattorityön jatko ja sitoumuksen hyväksyminen

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus, isoimmat käsiteltävät muutokset
Pääsihteeri Sauli Rouhinen

Toimikunnan pääsihteeri Sauli Rouhinen esitteli yhteiskuntasitoumuksen luonnokseen tehdyt keskeisimmät muutokset. Muutoksia tehtäessä periaatteena oli, että alkuperäistä tekstiä kunnioitettiin mahdollisimman paljon. Selittäviä, toistavia tai yksityiskohtaisia lauseita ei lisätty, elleivät ne olleet tarpeellisia asian ymmärtämisen kannalta. [Ks liite muutoksista](#)

SUOMEN KESTÄVÄN
KEHITYKSEN TOIMIKUNTA

FINLANDS KOMMISSION
FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

FINNISH NATIONAL COMMISSION
ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoutus, indikaattoriyö Apulaispääsihteerin Marja Innanen

Apulaispääsihteerin Innanen esitteli indikaattoriyötä. Valtioneuvoston kanslian indikaattoriverkoston tekemisiin sitoumuksen indikaattoreihin on tullut paljon kommentteja toimikunnalta. Indikaattoriyö saatetaan loppuun 5.2. työpajassa jonne toimikunnan jäsentähdet kutsutaan. Valittavien indikaattoreiden on oltava tilastokelpoisia, luotettavia, kansainvälisesti vertailtavia, relevantteja tavoitteiden kannalta. [Ks liite esityksestä](#)

Keskustelu

Kansanedustaja Pertti Salolainen kommentoi, että yhteiskuntasitoutukseen tarvitaan välitavoitteita, sillä sitoumuksen tavoitteet on asetettu hyvin pitkälle aikavälille. Salolainen ehdotti välitavoitteiden lisäksi myös vuosittaisten tavoitteiden asettamista. Ulkoasiainministeri Erkki Tuomioja yhtyi Salolaisen kantaan. Ministeri Tuomioja korosti myös seurannan ja jatkuvan arvioinnin tärkeyttä. Toimikunnan pääsihteerin Sauli Rouhinen piti välitavoitteiden asettamista hyvänä ideana. Rouhinen täsmensi että nyt tehdään tavoitekehikko, jota voidaan myöhemmin tämentää ja käytännöllistää.

Puheenjohtaja Klemetti Näkkäljärvi Saamelaiskäräjistä korosti, että saamelaiskulttuuri on luontosidonnainen. Kestävän kehityksen edistämisen ei tulisi jäädä muiden asioiden jalkoihin, vaan se tulisi sitouttaa osaksi lakia ja hallintoa. Näkkäljärvi painotti, että saamelaiskäräjät on valmis sitoumuksen, joka huomioi YK:n RIO+20 huippukokouksen velvoitteet.

Asiantuntija Jouni Lind Teknologiateollisuus ry:stä nosti esille, että materiaalien kulutus kestävästi voi tarkoittaa eri asioita kansallisessa vs. globaalissa kontekstissa. Kansallisen ja globaalin kestävyuden tarkastelu samoilla indikaattoreilla voi olla ongelmallista. Suomen ei tule rakentaa sellaista kehikkoa, joka toimii omaa järjestelmää vastaan. Suomen erityispiirteet, esimerkiksi potentiaali puun tuotannossa sekä harvan asutuksen olosuhteet, tulee ottaa huomioon.

Johtaja Riitta Särkelä Suomen sosiaali ja terveys ry:stä totesi, että järjestöjen näkökulmasta sitoumus on edennyt hyvin. Myös Särkelä korosti välitavoitteiden ja arvioinnin merkitystä. Särkelän mukaan sosiaalinen kestävyys näkyy sitoumuksessa jo hyvin, mutta eriarvoisuuden vähentämisen näkökulmaa voisi tuoda esille vielä vahvemmin. Eriarvoisuus on merkittävä ongelma myös Suomessa ja Euroopassa.

Vastaava ekonomisti Simo Pinomaa Elinkeinoelämän keskusliitosta ehdotti, että yhteiskuntasitoutuksen tekstin muokkaamiseksi järjestettäisiin vielä yksi kirjallinen kommentointikierrös. Toimikunnan pääsihteerin Sauli Rouhinen vastasi, että kirjallisia muutosehdotuksia on jo tehty kahteen kertaan, ja ajanpuutteen vuoksi kolmannen kirjallisen kierroksen järjestäminen olisi hankalaa.

SUOMEN KESTÄVÄN
KEHITYKSEN TOIMIKUNTA

FINLANDS KOMMISSION
FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

FINNISH NATIONAL COMMISSION
ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Kansanedustaja Martti Mölsä ympäristövaliokunnasta sanoi, että ympäristövaliokunnan näkökulmasta sitoumuksessa on kaikki oleellinen. Yrittäjänäkökulmasta Mölsä toi esille, että Suomen Yrittäjät – järjestön mielipiteellä voisi olla suurempi painoarvo. Toimikunnan pääsihteeri Sauli Rouhinen vastasi, että Suomen yrittäjien kommentit on otettu huomioon.

Kommenttien käsittely ja sitoumuksen hyväksyminen **Puheenjohtaja, valtiovarainministeri Jutta Urpilainen**

Asiakirjan käytiin läpi kohta kohdalta puheenjohtaja, valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen johdolla. Yhteiskuntasitoumuksen tekstiluonnokseen tehtiin kommenttien perusteella seuraavat muutokset:

Visio: Toisessa kappaleessa esiintyvä kohta ”Suomen kansallisia haasteita kestäväille kehitykselle ovat [--] kasvihuonekaasupäästöt, [--]” herätti keskustelua. Maa- ja metsätalousministeriön osastopäällikkö Juha Ojalan ehdotuksesta kohtaa muutettiin seuraavasti: ”suuret, asukaslukuun suhteutetut, kasvihuonekaasupäästöt”

Tavoite 1: Saamelasikäräjien puheenjohtaja Klemetti Näkkäläjärven ehdotuksesta tavoitteeseen lisättiin ” Tuemme alkuperäiskansa saamelaisten mahdollisuuksia harjoittaa omaa kulttuuriaan kestävä kehityksen mukaisesti ja siirtää kulttuuriaan sukupolvelta toiselle.”

Suomen sosiaali ja terveys ry:n johtaja Riitta Särkelän ehdotuksesta toiseen kappaleeseen lisättiin sana ”eriarvoisuutta” seuraavasti ”Vaikutamme osaltamme siihen, että äärimmäinen köyhyys saataisiin poistettua sekä eriarvoisuutta ja syrjintää vähennettyä maailmassa.”

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seuran toiminnanjohtaja Hanna Lämsän aloitteesta ensimmäiseen tavoitteeseen lisättiin sanat ”yleissivistävää opetusta”: ”Kestävä kehitys otetaan osaksi yleissivistävää opetusta, kaikkien alojen koulutusta ja elinikäistä oppimista.”

Tavoite 2: Toisen tavoitteen otsikko ”Osallistuvien kansalaisten yhteiskunta” vaihdettiin Luontoliiton toiminnanjohtaja Leo Straniuksen aloitteesta muotoon ”Vaikuttavien kansalaisten yhteiskunta”

Asiantuntija Asta Rentola Allianssi ry:stä halusi korvata sanan ”suvaitsevaisuus” ”yhdenvertaisuudella”. Virke muokattiin siten, että molemmat sanat sisältyvät virkkeeseen: ” Edistämme kulttuurista aktiivisuutta, monimuotoisuutta, yhdenvertaisuutta ja suvaitsevaisuutta, jotta ...”

Tavoite 4: Toiseen virkkeeseen lisättiin maininta kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksista seuraavasti: ” Vahvistamme paikallisyhteisöjä tukemalla kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia, kehittämällä yhteisöllisen oppimisen ja ...”

SUOMEN KESTÄVÄN
KEHITYKSEN TOIMIKUNTA

FINLANDS KOMMISSION
FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

FINNISH NATIONAL COMMISSION
ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Tavoite 6: Ensimmäisestä kappaleesta poistettiin virke ”Kasvava osuus talouden lisäarvosta syntyy sektoreilla, joiden kyky tuottaa lisäarvoa on vain vähäisessä määrin riippuvaista luonnonvarojen kulutuksesta.”

Loppuun lisättiin virke ” Suomi osoittaa edelläkävijyyttä kestävässä ruoantuotannossa ja metsätaloudessa.”

Tavoite 7: Otsikko muutettiin muodosta ” Luonnon kantokyvyn huomioivat elämäntavat” muotoon ” Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat”

Luonnonvarojen kulutuksen vähentäminen herätti keskustelua. Ekonomisti Simo Pinomaan (Elinkeinoelämän keskusliitto) ja kansanedustaja Antti Rantakankaan (tulevaisuusvaliokunta) aloitteesta ensimmäinen virke muokattiin seuraavasti: ”Muutamme osaltamme luonnonvarojen kulutuksen maailmanlaajuisesti ympäristön kannalta kestäväälle tasolle vuoteen 2050 mennessä.”

Virkettä ”Ohjaamme yrityksiä ja yhteisöjä tarjoamaan kuluttajille tuotteita ja palveluita, jotka on tuotettu kestävästi” muokattiin seuraavasti: ”Kannustamme yrityksiä ja yhteisöjä tarjoamaan kuluttajille kestävästi tuotettuja tuotteita ja palveluita.”

Tavoite 8: Toisen kappaleen ensimmäiseen virkkeeseen lisättiin maininta omistusoikeudesta: ” Vahvistamme luonnon monimuotoisuutta ja luonnonvarojen kestävää käyttöä edistävää ja omistusoikeutta kunnioittavaa ohjausta.”

Elinkeinoelämän keskusliiton edustaja Pinomaa kyseenalaisti sanan ”poistaminen” käytön ympäristölle haitallisten kannustimien yhteydessä. Toiseksi viimeistä virkettä muokattiin seuraavasti: ” (Poistamme tai) Suuntaamme uudelleen ympäristön kannalta haitallisia kannustimia ottaen huomioon sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset olosuhteet tasapainoisella tavalla.”

Toimenpidesitoumusten solmiminen ja tavoitteiden seuranta:

Yhteiskuntasitoumuksen seuranta – kappaleen ensimmäistä virkettä muokattiin tekemällä seuraavat täsmennykset: ” Suomen kestävä kehityksen toimikunta, ministeriöt ja yhteisöt edistävät ja seuraavat yhteiskuntasitoumuksen toteutumista muun muassa asettamalla välitavoitteita. Kappaleen alkuun lisättiin virke ”Sitoumuksen toteuttamiseksi laaditaan seurantasuunnitelma.”

Yhteiskuntasitoumuksen suhde muihin ohjelmiin ja strategioihin: Osastopäällikkö Pekka Puustinen ulkoasiainministeriöstä toi esille, että kestävä kehityksen toimikunnan tulee jatkotyössään huomioida myös kansainvälisestä kestävä kehityksen työstä tulevat tavoitteet. Sitoumuksen loppuun lisättiin seuraava kappale: ”Kestävä kehityksen toimikunta huomioi jatkotyössään kestävä kehitystä koskevat, myös Suomea velvoittavat tavoitteet, joita asetetaan parhaillaan käynnissä olevissa kansainvälisissä prosesseissa (mm. post-2015 ja kestävä kehityksen yhteisagenda, ml. ilmasto- ja ympäristösopimusneuvottelut, kv. kauppaneuvottelukierros).”

SUOMEN KESTÄVÄN
KEHITYKSEN TOIMIKUNTA

FINLANDS KOMMISSION
FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

FINNISH NATIONAL COMMISSION
ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus ”Suomi, jonka haluamme 2050” hyväksyttiin.

Toimikunnan puheenjohtaja, valtiovarainministeri Jutta Urpilainen joutui poistumaan paikalta. Kokouksen puheenjohtajaksi vaihtui toimikunnan varapuheenjohtaja, ympäristöministeri Ville Niinistö.

5. Suomen asemoituminen kansainvälisesti kestävä kehityksen työssä – ”Winning Strategies for a Sustainable Future”, Bertelsmann-säätiön arvioinnin tulokset ja havainnot Director Andreas Esche, Program Shaping Sustainable Economies, Bertelsmann Stiftung, Gütersloh

Johtaja Andreas Esche Bertelsmann-säätiöstä esitteli säätiön tutkimuksen tuloksia Suomen asemoitumisesta kansainvälisessä kestävä kehityksen työssä. Tutkimuksessa kestävä kehityksen strategioita ja parhaita käytäntöjä tarkasteltiin 35 maan kautta. Tutkimuksen tavoitteena on vahvistaa kestävä kehityksen asemaa poliittisessa päätöksenteossa.

Esche nosti esiin viisi loppuarviointiin kelpuutettua maata, jotka kukin edustavat tutkimuksessa löydettyjä kestävä kehityksen strategioiden parhaita käytäntöjä; Costa Rica ”Innovation Driver”, Ghana ”Political Will”, Suomi ”Change Manager”, Bhutan ”Paradigm Shifter” ja Tasmania ”Participation Lab”.

Suomen kestävä kehityksen strategian vahvuutena on Eschen mukaan poliittinen sitoutuminen ja näkyvyys; Suomen kestävä kehityksen toimikunta pyrkii juurruttamaan kestävä kehityksen strategiset tavoitteet kansalliseen politiikkaan, hallintoon ja yhteiskunnallisiin käytäntöihin, ja sen jäsenistöön kuuluu kymmeniä toimijoita yhteiskunnan eri osa-alueilta. Suomen menestys perustuu myös vahvaan johtajuuteen sekä bottom up- sekä top down strategioiden onnistuneeseen yhdistämiseen.

Energian korkea kulutus ja sen tuotantomuodot sekä Suomen teollisuuden rakenne luovat haasteita talouden vihertymiselle ja kestävälle kehitykselle. Suomella on kestävä kehityksen edistämässä käytettävänä iso potentiaali, jota ei vielä ole kokonaan hyödynnetty. Suomen tulisi luopua turhasta skeptisyydestä, ja uskaltaa tuoda kykynsä ja saavutuksensa esille.

Kansainvälisessä tarkastelussa kestävä kehityksen strategioiden menestymisessä keskeisiksi tekijöiksi nousivat innovatiivisuus, johdonmukaisuus, ensisijaisuus, hyvä johtajuus ja osallistavuus.

Johtaja Eschen esitys nettisivuilla [linkissä](#) .

6. Kestävän kehityksen toimikunnan asiantuntijapaneelin perustaminen Johtaja Jukka Noponen, Sitra

Johtaja Jukka Noponen Sitrasta esitteli kestävän kehityksen toiminnan asiantuntijapaneelin. Sitran isännöimä asiantuntijapaneeli on kaksivuotinen kokeilu. Riippumattoman asiantuntijapaneelin tehtävänä on valmistella, haastaa ja arvioida toimikunnan työtä ja poliittista päätöksentekoa sekä tuoda tieteen näkökulmaa mukaan keskusteluun. Paneeliin on kutsuttu Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan professori Heikki Hiilamo, Suomen ympäristökeskuksen ympäristöpolitiikkakeskuksen johtaja, professori Eeva Furman, kansantaloustieteen dosentti, Ilmarisen taloudesta ja eläkepolitiikasta vastaava johtaja Jaakko Kiander, Kuluttajatutkimuskeskuksen tutkimusprofessori Eva Heiskanen, Itä-Suomen yliopiston hyvinvointisosiologian professori Juho Saari ja ympäristöpolitiikan professori Janne Hukkinen Helsingin yliopistosta. Paneelia fasilitoi johtaja Jukka Noponen Sitrasta.

Kestävän kehityksen edistäminen on vahvasti mukana Sitran omassa strategiassa, ja asiantuntijapaneelin perustaminen on yksi keino edistää kestävän kehityksen politiikkaa Suomessa. Asiantuntijapaneeli kokoontuu ennen toimikunnan kokouksia.

Johtaja Noposen esitys paneelista [tästä linkistä](#)

7. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

8. Seuraava kokous ja yhteiskuntasitoumusprosessin aloitustilaisuus

Seuraava kokous ja yhteiskuntasitoumusprosessin aloitustilaisuus on 12.3.2014 klo 9-12.

9. Kokouksen päättäminen

Varapuheenjohtaja, ympäristöministeri Ville Niinistö päätti kokouksen klo 12.00.

Kokouksessa läsnä olleet toimikunnan jäsenet:

Puheenjohtaja: valtiovarainministeri Jutta Urpilainen

Varapuheenjohtaja: ympäristöministeri Ville Niinistö

Valtioneuvosto:

Ulkoasiainministeri Erkki Tuomioja

Erityisavustaja Tarja Kantola, ulkoasiainministeriö

Valtiosihteeri Risto Artjoki, maa- ja metsätalousministeriö

Valtiosihteeri Jarmo Lindén, opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtiosihteeri Marcus Rantala, puolustusministeriö

Eduskunta ja itsehallintoelimet:

Kansanedustaja Pertti Salolainen, ulkoasiainvaliokunta

Kansanedustaja Martti Mölsä, ympäristövaliokunta

Kansanedustaja Antti Rantakangas, tulevaisuusvaliokunta

Kansanedustaja Leena Rauhala, tulevaisuusvaliokunta

Social- och hälsovårdsminister Carina Aaltonen, Ålands landskapsregering

Puheenjohtaja Klemetti Näkkäljärvi, Saamelaiskäräjät

Ministeriöt:

Osastopäällikkö Pekka Puustinen, ulkoasiainministeriö

Kehittämisenneuvos Harri Martikainen, sisäasiainministeriö

Yksikön johtaja Antti Kivipelto, puolustusministeriö

Neuvotteleva virkamies Lauri Taro, valtiovarainministeriö

Ylitarkastaja Riina Vuorento, opetus- ja kulttuuriministeriö

Osastopäällikkö Juha Ojala, maa- ja metsätalousministeriö

Osastopäällikkö Pekka Plathan, liikenne- ja viestintäministeriö

Strategiajohtaja Antti Joensuu, työ- ja elinkeinoministeriö

Neuvotteleva virkamies Mika Honkanen, työ- ja elinkeinoministeriö

Neuvotteleva virkamies Ralf Ekebom, sosiaali- ja terveysministeriö

Ylijohtaja Tuula Varis, ympäristöministeriö

Lainsäädäntöneuvos Jari Salila, oikeusministeriö

Kunnat ja alueet:

Maakuntajohtaja Pentti Hyttinen, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Muu julkishallinto:

Erikoissuunnittelija Petra Elomaa, Kansaneläkelaitos

Elinkeinoelämä:

Vastaava ekonomisti Simo Pinomaa, Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Ympäristöjohtaja Liisa Pietola, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry

Asiantuntija Jouni Lind, Teknologiateollisuus ry

Asiantuntija Marja Ola, Kaupan Liitto ry

SUOMEN KESTÄVÄN
KEHITYKSEN TOIMIKUNTA
FINLANDS KOMMISSION
FÖR HÅLLBAR UTVECKLING
FINNISH NATIONAL COMMISSION
ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Ympäristöekonomisti Eini Lemmelä, Suomen Yrittäjät

Ammattiliitot:

Työllisyyspoliittinen asiantuntija Leila Kurki, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK

Asiantuntija Elina Moiso, Akava ry

Erityisasiantuntija Lauri Kurvonen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry

Koulutus ja kasvatus:

Kehittämispäällikkö Tytti Pantsar, Vapaa Sivistystyö ry/Suomen Kansanopistoyhdistys

Kansalaisjärjestöt:

Varapuheenjohtaja Riitta Leinonen, Marttaliitto ry

Asiantuntija Asta Rentola, Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry

Varapuheenjohtaja Heli Mäkipää, Kuluttajaliitto–Konsumentförbundet ry

/Pääkaupunkiseudun kuluttajat ry

Toiminnanjohtaja Helena Laukko, Suomen YK-liitto ry

Johtaja Riitta Särkelä, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Dosentti Sirkku Manninen, Suomen Luonnonsuojeluliitto

Pääsihteeri Liisa Rohweder, WWF Suomi

Viceordförande Jon Lindström, Natur och Miljö

Toiminnanjohtaja Leo Stranius, Luonto-Liitto ry

Toiminnanjohtaja Hanna Lämsä, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

Hallituksen jäsen Pekka Virtanen, Ympäristötoimittajat ry

Kirkot:

Yhteiskunta ja kestävä kehitys – työalasihteeri Ilkka Sipiläinen, Suomen evankelisluterilainen kirkko

Tiede ja tutkimus:

Yksikön johtaja Laura Raaska, Suomen Akatemia

Johtaja Jukka Noponen, SITRA

ea Matti Niemi, VM

Program Manager Andreas Esche, Bertelsmann Stiftung-säätiö

Kestävän kehityksen verkkosihteeristö:

Taina Nikula, YM

Annika Lindblom, YM

Elina Rautalahti, YM

Ulla Hakanen, UM

Tiina Tähkä, Opetushallitus

Hannu Vainonen, OKM

Kestävän kehityksen pääsihteeristö:

Pääsihteeri Sauli Rouhinen

Apulaispääsihteeri Marja Innanen, sihteeri

SUOMEN KESTÄVÄN
KEHITYKSEN TOIMIKUNTA
FINLANDS KOMMISSION
FÖR HÅLLBAR UTVECKLING
FINNISH NATIONAL COMMISSION
ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT